

Tipologija poved(kov)ne rabe v Slovarju slovenskega knjižnega jezika

Andreja Žele

IZVLEČEK: Prispevek je kritični pregled uporabe kvalifikatorskih pojasnil **v povedni rabi** in **v povedno-prislovni rabi** v SSKJ. Na podlagi vseh zbranih slovarskih zgledov tipizira uporabo teh dveh pojasnil in hkrati namesto njiju predлага natančnejša in zato ustreznejša slovnična pojasnila: **povedk(ovnik)** za prvotne/prave povedkovnike in oznaki **kot povedkovnik** ali **v povedkovniški rabi** za drugotne/konverzne povedkovnike.

Tipizacija poved(kov)ne rabe je praktično uporabna pri nadalnjem posodabljanju SSKJ oz. pri izdelavi enozvezkovnika slovenskega knjižnega jezika.

ABSTRACT: The article brings a critical review of the use of usage notes »**v povedni rabi**« and »**v povedno-prislovni rabi**« in the Dictionary of Standard Slovenian (DSS). The author presents a typology of their use on the basis of examples collected from the dictionary and at the same time suggests more accurate and therefore more suitable grammar notes: »**poved(kovnik)**« for the primary/true »povedkovnik«, and the notes »**kot povedkovnik**« or »**v povedkovniški rabi**« for the secondary/converse »povedkovnik«. The typification of »poved(kov)na raba« is of practical value in further modernization of the DSS or in compilation of a new single-volume dictionary of standard Slovenian.

1 V Slovarju slovenskega knjižnega jezika je v 496-tih slovarskih iztočnicah uporabljeno tudi kvalifikatorsko pojasnilo **v povedni rabi**, v 55-tih iztočnicah pa pojasnilo **v povedno-prislovni rabi**.

S stališča skladenskopomensko prvotne in drugotne povedkove rabe sem v okviru besedišča, zajetega v Slovarju slovenskega knjižnega jezika, ločila t. i. **prvotne/prave povedkovnike** od t. i. **drugotnih/konverznih povedkovnikov**.

Za boljše oz. jasnejše razločevanje med prvotnimi in drugotnimi povedkovniki je na začetku potrebno izpostaviti osnovne splošne značilnosti povedkovnikov:¹

¹ Prav pri razločevanju med prvotnimi in drugotnimi povedkovniki se mi je potrdilo, da je

– Povedkovniki imajo skladenjsko vlogo povedkovega določila – pri prvotnih/pravih povedkovnikih je povedkovodoločilna vloga prvotna in zato tudi prevladujoča skladenjskopomenska vloga, pri drugotnih/konverznih povedkovnikih pa je povedkovodoločilna vloga drugotna. Prave povedkovnike ni mogoče uvrstiti v nobeno drugo besedno vrsto. (Možnost zamenljivosti ene besedne vrste z drugo je slovarsko označena z ***ekspr(esivno)*** oz. stilno oznako.)

– Prvotni povedkovniki so v Slovarju slovenskega knjižnega jezika navadno označeni s kombinacijami slovnicih pojasnil kot ***neskl. prid., v povedni rabi*** in ***prisl., v povedni rabi***, in še ***v povedno-prislovni rabi***. Samo slovnično pojasnilo ***v povedni rabi*** pa načeloma opozarja na skladenjskopomenske prehode samostalnika, pridevnika in prislova med t. i. drugotne/konverzne povedkovnike. Drugotni povedkovniki oz. drugotna povedkovniška raba v SSKJ ni označena pri slabšalni (vulgarni) in ljubkovalni rabi živalskih poimenovanj v zvezi s človekom, ko zaradi metaforičnosti dosledno prihaja do spremembe uvrščevalne pomenske sestavine.²

– Skupna lastnost povedkovnikov je, da pomenijo stanje ali lastnost, prehodni povedkovniki pa izražajo različna razmerja oz. odnose. Od tipičnih glagolskih kategorij je poleg vezljivosti ohranjen tudi naklon. Tipični naklonski povedkovnik je npr. ***rad-a-o***.

– Povedkovniki ne določajo drugih besednih vrst, in tudi ne pojasnjujejo njihovih lastnosti (kot to delajo pridevni in prislovi). Čeprav imajo nekatere značilnosti prislovov (tj. navadno so nespremenljivi oz. nepregibni – le izprislovni povedkovniki se lahko stopnjujejo, pridevniški pa se navadno pregibajo po spolu in številu), se vežejo le z vezjo ali s skladenjskopomensko oslabljenimi glagoli, in zato ne morejo pojasnjevati pomensko samostojnih glagolov in pridevnikov.³

1.1 Možnost zlasti drugotne povedkovniške rabe izraža majhna skupina 55-tih besed kot slovarskih iztočnic, ki imajo eno izmed skladenjskopomenskih vlog označeno kot ***v povedno-prislovni rabi***. V teh primerih gre predvsem za besede, ki prvotno niti tvorbeno-oblikovno niti skladenjskopomensko niso povedkovniki. Vendar pa vseeno pomenskost teh besed dopušča tudi povedkovniški skladenjski pomen, čeprav seveda nikoli ne more biti prvoten ali prevladujoč. Ti drugotni/konverzni povedkovniki so celo tudi oblikovno pretvorljivi v povedkovnike s končniškim obrazilom ***-o*** (od tod tudi napačen drugi del kvalifikatorskega pojasnila ***v prislovni rabi***).⁴ Na spremenjeno drugotno skladenjskopomensko povedkovniško vlogo določene besedne vrste (samostalnika, pridevnika ali medmeta) in hkrati na drugotne povedkovnike neposredno opozarja slovnično pojasnilo ***v povedkovniški rabi***, zato ga v teh primerih predlagam kot primernejše.

narečje lahko dobro orientacijsko izhodišče pri določanju /ne/prevladujoče povedkovodoločilne vloge posameznih besed.

² Na to opozarja A. Vidovič Muha (1993: 40–41).

³ Gl. članek I. Kozlevčar Černelič (1968: 14).

⁴ Glej o tem že v interni izdaji pripomb in komentarjev k slovničnim kvalifikatorskim pojasnilom A. Vidovič Muha (1978: 34).

Drugotni izsamostalniški in izmedmetni povedkovniki s pretvorbeno možnostjo prislovnodoločilne rabe so v primerih: Čudež je bil(o), da je ostal živ,
To narediti je velika kunšt, Če se ne vrne, bo joj.

1.1.1 Izločila pa se je skupina besed s prevladajočo povedkovniško rabo, zato te besede lahko uvrstimo med prvotne/prave povedkovnike z oznako **povedk(ovnik)**: *dolgčas/predolgčas, mar, mraz, okej, sram, škoda, tema* v *Dolgčas/Predolgčas* mi je. Otroci ji niso *mar*, Zunaj je *bil(o) mraz*, *S stanovanjem* je vse *okej*, *Sram* ga je pred starši, Te obleke je *škoda*, Bil-a/-o je še *tema*.

1.2 Najpogosteje pa seveda povedkovniško rabo označuje slovnično pojasnilo **v povedni rabi**, ki v okviru 496 slovarskih iztočnic označuje 41,13 % prislovov (= 204, od tega prevladujejo izpridevniški prislovi), 33,67 % pridevnikov (= 167, od tega prevladujejo izglagolski stanjški pridevniški z zelo širokim skladenjsko pomenskim obsegom) in 25,20 % samostalnikov (= 125, od tega prevladujejo izglagolski samostalni, ostali neizglagolski samostalni pa so pomensko sposobni izražati tudi povedkova razmerja). Najpogostejša različica tega slovničnega pojasnila je z omejitvenim prislovom »navadno«, npr. *navadno v povedni rabi*, ki povedkovniško rabo tipizira; pogosto dodana oznaka *ekspr(esivno)* pa še poudari drugotno skladenjskopomensko povedkovniško rabo.

1.2.1 Izpridevniški prislovi so oblikovno-skladenjsko najbližje prvotni povedkovniški rabi, in zato najbližje prvotnemu/pravemu povedkovniku. Glede na to, da najbolj ustrezajo besednovrstni opredelitvi povedkovnika, predlagam zanje slovarsko oznako **kot povedkovnik**.

Izražajo različna stanja in razmerja. V okviru razmerij/odnosov naklonskost izloči prave povedkovnike tipa *gotovo, verjetno*, ki bodo posebej obravnavani pozneje (gl. pogl. **1.3**). Stanja⁵ in razmerja v okviru drugotne povedkovniške rabe pa so: a₁) stanje v naravi: *brezvetrno, deževno, hladno, megleno, sončno, suho, zatohlo* (*Bilo je brezvetrno/deževno ...*) a₂) stanje v okolici: *dušljivo, hrupno, nevšečno, nevzdržno, prijetno, žalostno* (*Bilo je dušljivo/hrupno ...*), a₃) psihično stanje človeka: *mirno, mrtvo, samotno, sijajno, smešno_spokojno, tragično, vedro, živahno* (*Tragično je, da ...*); b₁) ocenitev ali ugotovitev položaja (slovarške pomenske razlage se v teh primerih začenjajo z *izraža ...*): *čudno, fantastično, imenitno, koristno, luštno, neprijetno, netaktno, očitno, prezamudno, sramotno, špasno, težavno, tipično, važno, vprašljivo, značilno, zoprno* (*Čudno je, da ...*) ipd.

1.2.1.1 Neizpridevniški krajevni in časovni prislovi kot drugotni povedkovniški, ki bi jim ustrezala slovarska oznaka **kot povedkovnik**, so redki, npr. *davno, prezgodaj, proč, spotoma, zdoma, zgodaj* (*Bilo je davno, Danes je prezgodaj ...*).

⁵ Pri nas že F. Jakopin (1968: 334–335) brezosebne predikative (v ruščini je to ‘kategorija sostojanja’) pomensko deli na a) stanje v naravi, b) stanje v okolici, c) psihično stanje človeka, č) modalno obarvano stanje, d) ocenitev in ugotovitev položaja in e) moralna in etična ocena.

1.2.2 Slovnično pojasnilo **v povedkovniški rabi**, ki označuje drugotne povedkovnike, je najpogosteje pri neizglagolskih /ne/stanjskih pridevnikih tipa *jasen* (Pomislek je jasen), *jezen* (Jezen je name), *kriv* (On je krv), *lahkoten* (Bil je ves lahkoten in sproščen), *mehek* (Je sumljivo mehek), *nasprotan* (Izjave so nasprotne), *poljuden* (Knjiga ni poljudna), *presvoj* (Za to vlogo je presvoj), *specialen* (Avto je specialen), *strašen* (Za otroke je strašen), *svež* (Ostal je svež), *tečen* (Je tečen), *uraden* (Je uraden), *zlodej* (Je ves zlodej), *živ* (Po umivanju so lasje zelo živi).

Izglagolski stanjski pridevniki z ohranjeno /ne/vezljivostjo, naklonskostjo, in navsezadnje tudi stanjskostjo, so pravi povedkovniki, in zato je za njih ustrezna oznaka oz. slovnično pojasnilo **povedk(ovnik)**. (O njih v pogl. **1.3**).

1.2.3 Med izsamostalniškimi drugotnimi povedkovniki prevladujejo izglagolski samostalniki, ki so tvorbeno bližje povedkovniški rabi, npr. *dogodek* (To je bil zanj dogodek), *drom* (Ni dvoma, da pride), *izguba* (Vse to je čista izguba), *parada* (Sprejem je prava parada), *podrtja* (Ta človek je podrtja), *posladek* (Jutranji sprehodi so posladek), *razbitina* (Njen mož je razbitina), *rešitev* (Edino beg je rešitev), *sranje* (Ta film je pravo sranje), *travestija* (Slika je subjektivna travestija), *ukaz* (Odkritosrčnost je zame ukaz), *vprašanje* (Umik je vprašanje), *vzgled* (Bil je vzgled skromnega človeka), *zagotovo* (Njeno premoženje je zagotovo).

1.2.3.1 Manj navadni za povedkovniško rabo in s tem za izražanje različnih poved(kov)nih razmerij so neizglagolski samostalniki **v povedkovniški rabi**, npr.: *dama* (On je dama), *dejstvo* (To je dejstvo), *drek* (To je drek), *figa* (Figa je vse skupaj), *gospod* (On je res pravi gospod), *idol* (Je idol generacij), *kapital* (Ta denar je zanj že kapital), *kuga* (Ta bolezen je prava kuga), *lastnina* (To je družbena lastnina), *loterija* (Življenje je loterija), *mož* (Je mož in ne cmera), *papir* (Take besede so papir), *pekel* (Doma je bil pekel), *pravica* (Voliti je pravica polnoletnega državljana), *problem* (Denar je problem), *sila* (Ni mi sile), *smrt* (Alkohol je zanje smrt), *sonce* (Bil je sonce pravice), *stvar* (To je moja stvar), *tarča* (Bil je tarča šal), *tič* (Bil je tič), *vrag* (Vojska je vrag), *zlodej* (Zlodej je, če dela vsak po svoje), *žival* (On je pomembna žival). Zgornji zgledi tudi jasno izražajo, kako se s prehodom v povedkovniško rabo ukinja samostalniška kategorija spola.

1.2.3.2 Nekateri samostalniki tipa *last*, *navada*, *nič*, *škoda*, *tip*, *zakon* (o tem podrobneje v pogl. **1.3**), ki v svoji pomenskosti ohranjajo prevladujočo stanjskost, naklonskost in največkrat tudi vezljivost, so zaradi skladenjskopomenske razmernosti/odnosnosti tipični **povedk(ovniki)** s prvotno oz. prevladujočo povedkovodoločilno vlogo v stavčni povedi.

1.3 Po pregledu obeh zgornjih skupin **1.1** s slovničnim pojasnilom **v povedno-prislovni rabi** in **1.2** s slovničnim pojasnilom **v povedni rabi** izstopijo primeri s prvotno povedkovodoločilno skladenjskopomensko vlogo, ki omogoča besednovrstno določitev **povedkovnik** in slovarsko oznako **povedk(ovnik)**, poleg oznak za drugotno povedkovodoločilno skladenjskopomensko vlogo – **kot**

povedkovnik in v povedkovniški rabi.

Za prvotne oz. prave povedkovnike je značilna prvotna ali vsaj prevladujoča povedkovodoločilna vloga. V nadaljevanju bodo obravnavani oblikotvorno⁶ glede na nekatere skupne slovnične (oblikoslovne) kategorije, ki jih imajo z drugimi besednimi vrstami. (Tisti povedkovniki, ki niso v SSKJ, so označeni z *.)

1.3.1 Pridevniški povedkovniki so najštevilčnejši, kar glede na tipično pridevniško stanjskost ne preseneča (*pridevniški* so zato, ker vključujejo oz. ohranjajo samo nekatere pridevniške lastnosti oz. slovnične kategorije, ki so sicer tipične za pridevnik – pregibanje po spolu in številu in stopnjevanje).

1.3.1.1 Vezljivi izglagolski pridevniški povedkovniki so:

- *deležen* (*česa*), *dolžen* (*komu kaj*), *dorasel* (*čemu*), *lasten* (*komu*), /ne/*naklonjen* (*komu*), *namenjen* (*komu*), *odgovoren* (*komu/za koga*), *podložen* (*komu/čemu*), *podvržen* (*čemu*), *potreben* (*koga/česa*), *pripravljen + nedol.*, *privržen* (*komu/čemu*), *vreden* (*koga/česa*), *veren/zvest* (*komu/čemu*), *vesel* (*koga/česa*), *voljen + nedol.*, *zmožen* (*koga/česa/nedol.*) v npr. Bil je deležen pozornosti, Dolžen mu je hvaležnost ...;
- **prostomorfemski:** *blazen od, bolan od, dober za/kot, enak/identičen z/s, edin z/s, imun proti/do, interesanten za, izveden v, lakomen na, len za, ljubosumen na, nagel v, nagnjen k, nor od, odvisen od, pogojen od, poklican za, ponosen na, prenagel v, slep za, soglasen z/s, solidaren z/s, sorazmeren z/s, udarjen na, volčji na, združen z/s, značilen za, zrel za* v npr. Blazna je od obupa, Kar bolan je od sreče, Tram je dober za oporo/kot opora ...

1.3.1.2 Nevezljivi neizglagolski pridevniški povedkovniki so:

- *domač, godov* (nar.), *ljudski, mogoč, možen, neopažen, neučakan, pozen/kasen, slab/slaboten, trden, varen, vprašljiv, zanič/prezanič, zgoden, znan, živiljenjski* v npr. Janez je domač, Čez nekaj dni bo godov, Je prijazen in ljudski ...;
- **nepregibni:** **ad acta, fair, flegma, fuč, groggy, kaput, kontent, marod, nobel, okej, tešč* v npr. To je sedaj ad acta, To ni fair, On je flegma ...

1.3.2 Prislovni povedkovniki (*prislovni* zaradi tipičnih prislovnih oblikotvornih morfemov in s tipično nepregibnostjo, izjema je možnost stopnjevanja):

- *bot, dolgčas/predolgčas, larifari, kvit, mar, mraz/premraz, napak, napoti, naprodaj, nared, narobe, okej, plonk, prav, prida, prima, res/preres, tema/pretema, totalka* (žarg.), *všeč, zamalo, zaman, žal/prežal* v npr. Zdaj sta si bot, Jim je dogčas/predolgčas, Vse skupaj je larifari ...;

⁶ Prave povedkovnike v nadaljevanju označujem še z dodatnim prilastkom pridevniški, prislovni ali samostalniški glede na to, katere slovnične (oblikoslovne) kategorije posameznih besednih vrst vključujejo oz. ohranjajo, predvsem glede na obliko teh povedkovnikov na površinskoizrazni ravnnini. Povedkovniki so praviloma nepregibni, s tem da se t. i. pridevniški povedkovniki lahko pregibajo po spolu in številu ter stopnjujejo, t. i. samostalniški povedkovniki pa se pregibajo le po številu.

– **naklonski** (ki pogosto vežejo tudi nedoločnik): *gotovo, mogoče/nemogoče, možno, očitno, pomembno/nepomembno, potrebno/nepotrebno, nesmiselno, nespametno, rad-a-o, treba, ugodno, verjetno, vprašljivo, vredno, všeč, zapovedano* v npr. To je skoraj gotovo. Ni mogoče / Je nemogoče tako delati ...

1.3.3 Samostalniški povedkovniki (*samostalniški* zaradi tipičnih oblikotvornih lastnosti, sicer pa, nasproti samostalnikom, pregibni samo po številu) so pretežno izglagolski:

- *navada, sram, škandal, škoda/preškoda, utopija, zakon* v npr. Kajenje je navada, Bilo ga je sram ...;
- **prostomorfemski:** *reklama za*; posebnost je *moda* z možnostjo lastnostne rabe (biti (nekaj) moda ali stanske rabe (biti (nekaj) v modi/iz mode));
- **z nedoločnikom:** *užitek, veselje* v npr. Hoditi skozi gozd je užitek, Veselje ga je gledati.

1.3.3.1 Neizglagolski samostalniški povedkovniki so:

- **vezljivi:** *kos (komu/čemu), last (koga/česa), tip (koga/česa)* v npr. Ni kos nalogi, Avto je last podjetja, To je čisti tip gotske stavbe;
- **nevezljivi:** *fakt, *basta/konec^{kč}, luksuz, nonsens, nič, politikum* v npr. To je fakt, Tu je konec travnika, Tako je in basta ...

1.3.4 Pravi povedkovniki so lahko še:

- **izglagolski medmeti**, ki so (v nasprotju z drugimi tipičnimi medmeti) kot stavčni členi vključeni v stavčno poved, npr. To bo joj/prejoi, On pa hrrrr na postelji ipd.;
- **sklopi** tipa *boglonaj, bogpomagaj, bogve* (On jim je boglonaj, Z njim je bogpomagaj, Misli, da je bogve kdo), ker je za njih tipična povedkovodoločilna vloga in so zaradi svoje tvorjenosti tudi sicer besednovrstno nejasni.

1.4 Posebno skupino drugotnih povedkovnikov⁷ predstavljajo samostalniki v povedkovniških rabah, ki so slovarsko označene kot ***slabš(alno), vulg(arno)*** ali ***ljubk(ovalno)***. Pomenskost samostalnikov pa izbirno odloča o tem, kateri so lahko v povedkovniški rabi. Tako gre v teh primerih predvsem za živalska poimenovanja v zvezi s človekom, kjer zaradi metaforičnosti dosledno prihaja do spremembe uvrščevalne pomenske sestavine⁸, vendar je bilo že opozorjeno, da v SSKJ prehod v povedkovniško rabo ni bil dosledno izpeljan in zato tudi ni ustreznegra slovničnega pojasnila (Vidovič Muha: 1993: 40). Te spremembe pomenskosti besed pri prehodu v povedkovodoločilno vlogo so jasno izražene prav pri razmernih BITI-stavčnih povedih. Pri teh prisojevalnolastnostnih BITI-stavkih je namreč jasno izražena prevladujoča pomenskost (in s tem seveda tudi njena prevladujoča uvrščevalna pomenska sestavina (UPS)) besede v osebkovi vlogi nad pomenskostjo besede (in njene uvrščevalne sestavine (UPS)) v povedkovodoločilni vlogi. Slednji, povedkovniški besedi, tako ostajajo razločevalne pomenske sestavine (RPS), ki jih kot

⁷ Gl. A. Vidovič Muha (1993: 40–41).

⁸ Gre za t. i. slovarsko uvrščevalno sestavino – gl. A. Vidovič Muha (1988: 26–27).

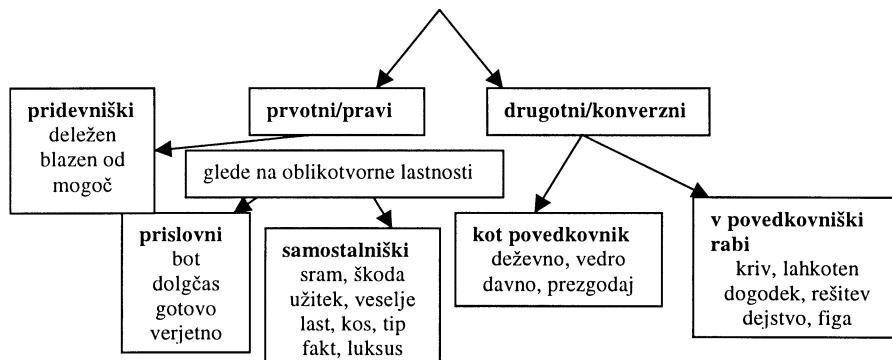
lastnosti prisoja besedi v osebkovi vlogi.

Tako je pri živalskih poimenovanjih v povedkovniški rabi prevladujoča uvrščevalna pomenska sestavina ***človeško***⁺, npr. On (UPS = *človek*) je tič/tičko (RPS = *iznajdljiv, prebrisam*), Ona (UPS = *ženska*) je tička (RPS = *mlada, ljubka*); Ta moški/otrok (UPS) je njen mucek (RPS = *prikupen*), Ta ženska (UPS) je prava mucka (RPS = *ljubka, mikavna*); Ta človek (UPS) je navadna žaba (RPS = *manjše rasti/velik pivec*), Ta ženska (UPS) je prava žaba (RPS = *klepetava, opravljava*); Ta človek (UPS) je prava kača (RPS = *hudoben, zahrbten*) ipd.

1.4.1 Posebna skupina drugotnih povedkovnikov so tudi poimenovanja telesnih delov, ki so slovarsko označena ***vulg(arno)***. V nasprotju s prejšnjo skupino imajo z označevano besedo v osebkovi vlogi skupno prevladujoča uvrščevalno pomensko sestavino ***človeško***⁺. Pomenske sestavine se razporedijo tako, da je uvrščevalna pomenska sestavina (UPS) upoštevana v označevani osebkovi besedi, razločevalne pomenske sestavine (RPS) pa so kot prisojevalne lastnosti vključene v označevalno povedkovodoločilno besedo, npr. Ta človek (UPS) je čisto navadna rit (RPS = *neznačajen, bojaljiv*), Ta človek (UPS) je navadna goflja (RPS = *prezgovoren, predrzen*) ipd.

POVEDKOVNIKI

glede na prvotno ali drugotno povedkovodoločilno vlogo

Literatura

ČERNELIČ KOZLEVČAR, Ivanka, 1968, O pomenskih kategorijah samostalnika v povedkovi rabi. *JiS* XIII/1, 11–15.

ČERNELIČ KOZLEVČAR, Ivanka, 1969/70, O pridevniku v povedni rabi. *JiS* XV, 210–215.

ČERNELIČ KOZLEVČAR, Ivanka, 1975/76, O funkciji glagolov z oslabljenim pomenom tipa biti, *JiS* XXI/3, 76–81.

- JAKOPIN, Franc, 1968, *Slovnica ruskega knjižnega jezika*, Ljubljana, 333–336.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1974/75, Esej o slovenskih besednih vrstah, *JiS XX/8*, 295–305.
- TOPORIŠIČ, Jože, 1976, *Slovenska slovница*, Maribor.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1978, *Pregled slovničnih kvalifikatorskih pojasnil v 3. knjigi SSKJ*, Interna izdaja Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša, Ljubljana.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1988, *Slovensko skladenjsko besedotvorje ob primerih zloženk*, Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete in Partizanska knjiga.
- VIDOVIČ MUHA, Ada, 1993, Slovnična obvestilnost slovarja slovenskega knjižnega jezika, *Zbornik SDS*, Murska Sobota, 35–49.

Typology of »poved(kov)na raba« in the Dictionary of Standard Slovenian *Summary*

The article brings a critical review of the use of notes »v povedni rabi« and »v povedno-prislovni rabi« in the Dictionary of Standard Slovenian (DSS).

DSS includes 494 main entries with the usage note »v povedni rabi« and 55 main entries with the usage note »v povedno-prislovni rabi«. The author replaced the two grammar notes with more specific grammar notes.

The examples collected from the dictionary have helped to clarify in which instances the word class label »povedk(ovnik)« would be more appropriate for the primary/true »povedkovnik« (in opposition to the labels »kot povedkovnik« or »v povedkovniški rabi« for the secondary/converse »povedkovnik«).

1 *The predicative role of the primary/true »povedkovnik« is the primary and also the prevailing syntactic-semantic role, whereas the predicative role is of secondary importance in the secondary/converse »povedkovnik«. A true »povedkovnik« cannot be classified into any other word class. (The possibility to replace one word class with another is marked with a register or style label in the dictionary.)*

1.1 *The instances of the primary »povedkovnik« are usually labelled with combinations of grammatical explanations such as »neskl. prid., v povedni rabi«, »prisl., v povedni rabi« and also »v povedno-prislovni rabi« in the DSS. Here the author suggests the label »povedk(ovnik)«. They are discussed on the basis of their morphological features and grammatical features shared with other word classes. Most frequent are the instances of the adjectival »povedkovnik« – this is not surprising if we know that adjectives typically denote a state.*

---

* The concept »poved(kov)na raba« is used to describe the expressions which may be used as subject and object complements. In this context it could be translated as *predicative use*. The expression »povedno-prislovna raba« could roughly be rendered as *predicative-adverbial use*.

1.2 The grammatical explanation »v *povedkovniški rabi*« draws the attention directly to the changed secondary syntactic-semantic role of a given word class (noun, adjective, interjection) and at the same time to the instances of the secondary »*povedkovnik*«; the above explanation seems to be more appropriate than the currently used grammatical explanations »v *povedni rabi*« and »v *povedno-prislovni rabi*«.

1.2.1 With regard to their formal and syntactic features the de-adjectival adverbs are closest to the primary predicative use. These adverbs most adequately suit the definition of »*povedkovnik*« as a word class and therefore the author suggests the label »*kot povedkovnik*«, e.g. *megleno* ‘foggy’, *sončno* ‘sunny’, *imenitno* ‘splendid’, to be used in dictionaries.